Over de zeven levens van Wim Claeys [Deel 2]

Vervolg van pagina 19

De wegen naar de podia

Op de vraag of het gemakkelijk is om podia te vinden voor dit repertoire is er voor Wim geen eenduidig antwoord. *"Ja, want ik ga vaak zingen, weliswaar geen vier keer per week, maar mensen doen regelmatig op mij beroep om die liedjes te komen brengen. Dat is heel vaak privé, op café of restaurant, zelfs bij mensen thuis. Hoe meer van dit soort optredens, hoe beter. Dat is heel plezant. Maar als je als solist op een muziekpodium wilt staan, valt het al niet mee, en als je het met een band wil doen, zoals met acht als we de blazers erbij willen, nog minder. Eigenlijk zijn het ook twee stijlen, als ik solo ga zingen ben ik echt volkszanger, terwijl, 'Een Schuune Bende', dat is folk, ..."*

Ook 'IJzer' loopt nog steeds. Hiervoor haalde Wim zijn inspiratie uit het leven van zijn grootvader. Opnieuw een foto ter illustratie,... grootvader, trots poserend samen met zijn twee broers en zijn ouders in een fotostudio. Wim heeft die altijd aan een muur weten hangen, schreeuwend om het verhaal te vertellen. *"En ik ben het beginnen vertellen, op basis van verhalen van grootvader, opzoekingen, eigen fantasie, èn een zangbundel die ik vond in Ieper! Ik mocht er in het archief duiken van het Flanders Fields Museum, en ik vond er een handgeshreven zangbundel van een Gentse soldaat,... zomaar veertig Gentse liedjes, waaronder eentje van Waeri dat niet in zijn boek staat! Dat gaf onmiddellijk richting aan mijn voorstelling. Ik heb daar enkele liedjes uit gehaald, ondermeer een fantastisch nummer op de melodie van ''t Vliegerke'. Dat liedje vormt trouwens misschien wel een van de grootste misverstanden uit de Gentse volksmuziek. Het werd niet geschreven door Walter De Buck, maar is ouder, vermoedelijk uit 1913, geschreven op een Duitse operamelodie, wellicht voor een revue op de Gentse Feesten. Maar Walter heeft het populair gemaakt. Ik ken er zelf zeker vijf teksten op, waaronder 'Nieuwjaarswensch aan den Duitschen Keizer' waarin ze de keizer alle mogelijke ziektes en ongelukken toewensen. Dat alles werd een theatervoorstelling die nù diende verteld te worden, ik krijg er goeie reacties op, en er komt nog steeds vraag naar. Ik deed er ondertussen vijfentwintig culturele centra mee aan. In mijn hoofd ben ik al aan een nieuwe voorstelling bezig, maar wil er nog niet veel over kwijt, het is nog te pril, maar de foetus is er al..."*

Daarnaast loopt ook zijn eerdere theatervoorstelling 'De Zwanenzang van Karel Waeri' nog steeds. Met die vertelling komt hij trouwens op 20 augustus het publiek bekoren tijdens de stage in Gooik.

> *"Dat is heel plezant om te doen, want net omdat die tekst vastligt biedt dat enorm veel speelvrijheid,... je moet niet alleen vertellen, maar ook in de emoties kunnen kruipen."*
>
> **Wim Claeys**

Wim staat er vervolgens op om onderscheid te maken tussen zijn theaterwerk en zijn job als folkmuzikant en -zanger. *"Mensen kennen me als iemand die op een podium staat en begint te improviseren."* In die theaterproducties is er echter geen ruimte voor improvisaties, er is de theatertekst, en die is heilig. *"Dat is heel plezant om te doen, want net omdat die tekst vastligt biedt dat enorm veel speelvrijheid,... je moet niet alleen vertellen, maar ook in de emoties kunnen kruipen. Als het triestig en pakkend is moet je daarin mee kunnen stappen. Een moment nadien wordt het hilarisch, en dan moet je ook dat volledig kunnen zijn. En dan is een theatertekst die vastligt een dankbaar instrument. Ik integreer daar mijn leven als volkszanger in."* Heel anders is het wanneer hij als muzikant naar voor treedt. *"Als ik met Tref speel spreken we nooit iets af, we laten het komen en we hebben een paar 'truken van de foor', zoals 'Bruno zijn verjaardag', als we niet goed weten wat te zeggen,... Als ik 'los' als volkszanger speel, dan weet ik wel wat ik kan vertellen bij de liedjes die ik zal zingen, ook al ligt op dat moment niet vast welke liedjes ik op dat optreden precies zal brengen. Mijn theaterstukken zijn letter voor letter uitgeschreven."*

De verknochtheid met Ethno Flanders

Jarenlang is Wim ook nauw betrokken bij Ethno Flanders van Muziekmozaïek, een project dat hij heel innig in het hart sluit. Toch wordt het dit jaar zijn allerlaatste jaar. Hij besloot om definitief te stoppen als artistiek leider, na de valse stop van vorig jaar. *"Het plan was dat het vorig jaar mijn laatste zou zijn. Maar dan werd Myriam De Bonte zwanger, dus ze is er sowieso niet bij in 2016 en het leek ons geen goed idee dat we er allebei niet zouden zijn. Daarom heb ik gezegd dat ik er nog een jaar bovenop zou doen. Maar alles is gericht op het overdragen van de taken. We hebben nu een ploeg samengesteld met mensen die allemaal weten dat het voor meer dan een jaar wordt dat ze dat gaan doen. Dat zijn Naomi Vercauteren, Maarten Marchau, Marjolein Vandenbroucke, Joachim Brausch,... Leen Devyver en ikzelf zijn nu de anciens. Leen neemt Myriam's taken over, ik blijf me met de artistieke kant bezighouden en de anderen voegen in. Zo wordt er een taakverdeling uitgewerkt. Als je stopt met zo iets, moet dat goed voorbereid worden, zodat ze het nog beter kunnen doen dan wij."* Over de redenen om er een punt achter te zetten is Wim formeel. *"Ik wil geen pépé worden in die ethno, daarom! Want mijn hart zegt eigenlijk: "Blijft dat toch doen!", het is gewoon dè topweek van het jaar, ook voor mijn kinderen en mijn vrouw, zij kookt daar en mijn kinderen lopen heel de week op die school rond. Elke dag met muziek kunnen bezig zijn, elke dag kunnen jammen, voor mij is dat echt het Walhalla. Maar je moet ook genoeg afstand kunnen houden, om in te zien dat het niet op zijn plaats is dat het al zeven jaar loopt met dezelfde artistieke leider."* Tenslotte was hij van 1996 tot 2002 artistiek leider in Zweden, en van 1999 tot 2003 reeds van Flanders Ethno. Sinds 2010 is hij van deze laatste naast artistiek leider ook organisator.

Hij noemt zich zelf een 'ouwe ethnoër'. *"Mijn eerste Ethno was in 1994. Ivo Lemahieu organiseerde elk jaar een busreisje naar Ethno Zweden met een Belgische delegatie. Heel veel van mijn generatiegenoten zijn toen mee geweest, zoals Jorunn Bauweraerts, Stefan Timmermans,... Voor mij heeft die eerste week van juli 1994 mijn leven veranderd. Ik stond toen sowieso op een scharnierpunt, het werd een kantelmoment voor mij als mens. Ik was juist afgestudeerd als regent wiskunde en vijf dagen later begon mijn eerste Ethno ooit. Ik kwam daar toe als iemand die een zware last van zich afgooide. Ik studeerde tegen mijn goesting,... vond dat allemaal verloren tijd. De opluchting dat ik in mijn leven nooit meer zou moeten studeren was enorm groot. Ik was toen al een jaar of twee heel gepassioneerd bezig met trekzak. Op die 'Ethno' kon ik me volledig onderdompe-*

len in de muziek, dat is een bad van tien dagen lang, het houdt niet op. Van 's morgens tot 's nachts elk dag, muziek, plezier en vrienden maken en een klein bétje slapen, ... dat is de essentie, je speelt heel de tijd..."

Mijn vraag hoe het dan zat met de tijd maken voor vleselijke geneugten wuift Wim lacherig weg met te stellen: *"Nee, voor mij jammer genoeg niet, dat heeft niet gepakt, ze dacht voorzeker, ... dat is zo'n die-hard folkie die niets anders doet dan spelen!?" Plots voelde ik dat in de muziek mijn toekomst lag, rond die folk zou ik mijn leven oriënteren. Ik ben wel nog twee jaar les gaan geven. Eerst was ik één jaar studiemeester, en daarna ben ik in Zweden naar de Folkhögskola in Forsa getrokken."* Wim had immers tijdens zijn eerste ethno Jonas Olson, één van de leiders daar, leren kennen. Die leidde ook een fulltimeschool voor folkmuziek. *"Ik speelde toen enkel trekzak en hij zei dat ik beter ook viool zou leren, want alles ging er op viool en hij kende de trekzak niet. Hij gaf me dus de raad om goed genoeg viool te leren, en als ik dat goed genoeg beheerste kon ik daar binnengeraken, met de bedoeling wat ik leerde op viool zelf over te zetten op trekzak."* In de marge deelt Wim me mee dat de viool eigenlijk zijn lievelingsinstrument is waarmee hij een gelijkaardige verhouding ontwikkelde als met het zingen. *"Ook daarmee durf ik niet naar buiten komen, je moet zo ver gevorderd zijn op viool eer je daar een verhaal op kunt vertellen, en ik ben zeker zo ver niet. Voor viool moet je rustig, volledig zen zijn, anders ben je direct je klank kwijt. Voor trekzak mag je zelfs een beetje geagiteerd zijn. Jamsessies en tweede stemmen op Zweedse melodieën zijn aan mij wel besteed op viool."*

Hij verbleef in '95-'96 in Zweden, en gaf daarna ik nog twee jaar les wiskunde aan leerlingen in het beroepsonderwijs. *"De lat lag er niet hoog, ook niet voor mij. Ik moest daar niets aan voorbereiden en ik kon dus voluit tijd maken om te spelen. Dat was de periode dat we begonnen met Ambrozijn. Ethno heeft me het pad gewezen. Toen werd het ernst, elke dag vijf tot zes uur spelen."* Dus werd het uiteindelijk toch nog studeren geblazen! Of er sindsdien nog een relatie gebleven is met de wiskunde? *"Eigenlijk niet, of misschien wel. Met een piano kun je zeker enkele leuke wiskundige geestigheden uithalen, zeven witte en vijf zwarte toetsen,... Over Bach zegt men ook dat zijn muziek een soort wiskunde is. Het is niet toevallig dat ik op piano vaak met Bach bezig ben. Ik ben geen grote pianist, maar ik speel zijn menuetjes om me te oefenen,... ook dat is natuurlijk niet aan een podium besteed. Bach en wiskunde kan ik ergens volgen. Als je daar inkruipt, voel je de resonantie met de wiskunde, zijn muziek is ook heel logisch,... vooral als je vertikaal leest. Mijn derde poot is het schaken, veel mensen die met wiskunde bezig zijn schaken ook. Maar mij helpt de wiskunde niet in het fantaseren over mijn melodieën of het schrijven van teksten, misschien wel in de harmonie. De harmonieleer is een soort wiskunde, een akkoord lost zo op en zo,.... dat is wiskunde."*

Bart Vanoutrive

www.wimclaeys.be

foto: © Bart Denolf